

9.

Platon'un bu *görünüşler-gerçek varlık* konusundaki ayrımı, bilgi görüşünden ayrılmaz. Çünkü o bilgi konusunu ele alırken, kesin, değişmez, tümel ve zorunlu bilginin mümkün olduğunu kabul etmiş ve bu kabulüne dayanarak daha sonra söz konusu özelliklere sahip bilginin hangi nesnelere gerektirdiği üzerinde durmuştur. Yani, Platon'la birlikte varlık ve bilginin alanı bir arada düşünölmeye başlanmıştır. Aristoteles de Antikçağ felsefesinin ana sorunu olan görünüşlerin arkasında değişmeden kalanın ne olduğuna ilişkin varlık problemiyle ilgilenmiş, bu bakımdan Gorgias'ın yok saydığı varlığı ele alıp "ilk felsefe"nin konusu yapmıştır. Kendisinden önce Platon'un, *görünüşlergerçek varlık* arasında yaptığı kesin ayrımı bir yana bırakıp görünüşün, sürekli değişenin içindeki "öz"e eğilmiş, böylece de bu ayrımı ortadan kaldırmıştır. Ayrıca böyle yapmakla bilginin olanağını da kabul etmiştir. Aristoteles, varlığın farklı alanları olduğunu, dolayısıyla farklı konuları, amaçları olan farklı bilim dallarının olduğunu belirtir. Çünkü ona göre, varolanlara ilişkin bilgi ortaya koymak mümkündür. Böylece Aristoteles de Platon gibi varlık ve bilgi problemini birlikte ele almayı denemiştir. Ona göre nesnesine uygun olarak üç tür bilim vardır: poetik, pratik, teorik. Pratik etkinliğin içine giren disiplinler siyaset felsefesi ve etikdir. Pratik etkinliği, bilgiye, eylemin kendisi için değil de yararlı ya da güzel bir şey yaratmak için yönelen poetik etkinlik izler. Teorik etkinlikler için bilme, anlama amacıyla bilme söz konusudur. Konuları açısından değerlendirildiğinde, teorik etkinlikler fizik, matematik ve "ilk felsefe" olarak üçe ayrılır. Fizik, değişen şeyleri, hareket halinde olan varolanları konu alır.

Matematikçinin incelemesini soyutlamalar üzerine yönelttiğini görüyoruz. Çünkü o, nesnesini ağırlık, hafiflik; katılık ve onun karşıtı olan şeyle, sıcaklık ve soğukluk ve bütün diğer duysal türden niteliklerden soyutlayarak göz önüne alır. Ve sadece niceliğe ve bazen bir, bazen iki, bazen üç boyutta sürekli olanı –bunların niceliksel ve sürekli olmak bakımından özellikleriyle birlikte- alıkoyar. O bunları asla başka bakımlardan incelemez¹⁷ "İlk felsefe" ise varolanı, *ousiayı* araştırır. Aristoteles, ilk felsefeyi *on he on*'un, varolanların bilimi diye tanımlar. Varolan herşeyde ortak olan varlığın ne olduğu sorusunu ilk kez Aristoteles sormuştur.

Aristoteles'e göre *ousia* varlık ve nelik anlamlarında kullanılır. Varlık anlamında *ousia*, var olma ve varolanlar anlamına gelir, nelik anlamında *ousia* ise, bir "şey" in ne olduğu ve bir şeyi o şey yapan, bir şeyin esas yapısı demektir.